

Aan de leden van de gemeenteraad van Goirle
c.c. college van B&W

Betreft: rekenkamerbrief nr. 2 energietransitie
Goirle, 12 maart 2020

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding: grip op energietransitie?

Deze rekenkamerbrief is een onderdeel van een meerjarig programma van het thema energietransitie. De reden waarom de rekenkamercommissie voor dit onderwerp heeft gekozen is dat de energietransitie niet alleen zeer omvangrijk is -volgens kenners gaat het om een transitie die 'groter en complexer is dan het sociaal domein' – maar het is ook een zeer complexe transitie die alle domeinen binnen een gemeente omvat: fysiek, sociaal en economisch. De eerste brief is in december 2018 aan de raden voorgelegd.

Doel rekenkamerbrief nr. 2

De rekenkamercommissie heeft in 2019 een beschrijvend onderzoek uitgevoerd met de volgende doelen:

1. Een kort overzicht geven van de ambities van de gemeenten Dongen, Goirle en Loon op Zand (beleidsdocumenten) en de stand van zaken tot nu toe.
2. Het geven van suggesties voor gemeentelijke maatregelen (aanvullend aan de REKS) die in overeenstemming zijn met de (ambitieuze) doelen voor CO₂-reductie en het aandeel duurzame energie.

De rekenkamercommissie beseft dat het beleidsveld (energietransitie) in beweging is en voor de gemeenten een complexe taak is.

Beeld gemeenten Dongen, Goirle en Loon op Zand

In hoofdstuk 2 van de nota van bevindingen staan de gegevens voor de gemeenten Dongen, Goirle en Loon op Zand. Alle drie de gemeenten hebben ambitieuze lange termijn doelstellingen geformuleerd voor hun klimaatbeleid. De trends over de afgelopen jaren laten zien dat de gemeenten nog ver verwijderd zijn van de doelstellingen. Grootschalige opwekking van hernieuwbare energieprojecten (zonneweiden, windturbines, overige hernieuwbare bronnen) kunnen echter bijdragen aan het benaderen van de gestelde doelen. Voor zowel hernieuwbare warmte als windprojecten geldt dat alle gemeenten nog in een verkennend stadium verkeren. Op korte termijn is er daarom nog geen grote bijdrage te verwachten van deze bronnen aan het doelbereik.

Beeld gemeente Goirle

In onderstaande tabel wordt een samenvattend overzicht gegeven van de klimaatdoelen en beleidsvoornemens van de gemeente Goirle (cijfers op basis van landelijke Klimaatmonitor).

Goirle	
CO₂-reductie	
Doel	-40% CO ₂ -reductie in 2030 ten opzichte van 1990 -80% = CO ₂ -neutraal in 2050
Stand van zaken 2017 CO ₂ -reductie t.o.v. 2010 *	-10%
Aandeel hernieuwbare energie	
Doel	14% in 2020 25% in 2030 100% in 2050
Stand van zaken 2017	5,3%
Andere beleidsvoornemens (stand van zaken 2019)	
Zon en wind	40 ha zonneparken ~ 36 mln kWh** 8 windmolens ~55 mln kWh
Zekerheid beleidsvoornemens	Voornemen

De gemeente Goirle had in de 2009 de ambitie geformuleerd om in 2030 CO₂-neutraal te zijn. Dit was een vergaande ambitie (veel verdergaand dan nationale en Europese ambities) en daarom is deze ambitie recentelijk (2017) bijgesteld. De huidige ambitie is om de CO₂-uitstoot in 2050 met 80% te reduceren ten opzichte van 2014. Het tussendoel voor het jaar 2030 is 40% reductie.

Goirle streeft naar een aandeel hernieuwbare energie van 14% in 2020 en 25% in 2030. Voor 2050 committeert de gemeente zich aan de landelijke doelstelling om alle energie duurzaam op te wekken. De gemeente wil duurzaamheid een integraal onderdeel laten zijn van de eigen bedrijfsvoering en neemt dit mee in plannen en projecten. Ook zet de gemeente in op het stimuleren van duurzame opwekking van energie op Goirles grondgebied.

De CO₂-uitstoot in Goirle laat een dalende trend zien (-10%). Dit kwam met name door een reductie van de emissies in de gebouwde omgeving. In de sectoren Verkeer en vervoer, Industrie en Landbouw zijn de emissies gegroeid of nauwelijks afgenomen. Om tot 80% reductie in 2050 te komen, zullen in alle sectoren nog flinke stappen gezet moeten worden.

In de gemeente Goirle groeide het aandeel hernieuwbare energie tussen 2010 en 2017 van 3,3 naar 5,3%. Bij dit huidige groeitempo zal een aandeel van 14% in 2020 niet worden gehaald.

Ook om 25% in 2030 te behalen, is een grote tempoversnelling vereist. Hiertoe moet het aandeel gemiddeld met meer dan 1% punt per jaar groeien. De gemeente geeft zelf al aan dat een flinke opschaling van de duurzame energieproductie op eigen grond nodig is.

In Goirle wordt gedacht aan twee clusters van in totaal acht windmolens en de aanleg van circa 40 ha zonneweide op lange termijn voor 2050. Verwacht wordt dat windmolens lastig te realiseren zijn. Als succesvol voorbeeld wordt genoemd Spinderwind te Tilburg, waarbij het participatietraject goed is verlopen.

We verwachten echter niet dat deze opschaling al op korte termijn zal plaatsvinden. Alhoewel voor de realisatie van zonneweides al initiatiefnemers zich hebben gemeld, wachten deze op de gemeente (die een aanvullend afwegingskader aan het maken is), voordat ze een vergunning kunnen aanvragen. Wel is de animo groot. Naar verwachting willen particuliere initiatiefnemers voor meer dan 40 hectare realiseren. Voor wind zijn er hele prille onderzoeken naar de mogelijkheden op twee verschillende locaties.

De gemeenteraad heeft sinds 2015 de volgende moties aangenomen op het gebied van duurzaamheid:

November 2019: motie zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.

Oktober 2019: motie verlaging snelheid A58

April 2019: motie duurzaamheidslening

Januari 2019: zon en wind, OZB zonnepanelen

November 2018: investeren in 'anders denken' bij duurzaamheid

September 2017: ecologische woonwijk in de Bakertand

Conclusie

De rekenkamercommissie constateert dat de gemeenteraden ambitieuze doelen hebben gesteld voor energietransitie; en dat de colleges actief bezig zijn om invulling te geven aan de gestelde doelen.

De rekenkamercommissie constateert dat het beleid ter zake van energietransitie bij Rijk, REKS Hart van Brabant en gemeente in ontwikkeling is.

De rekenkamercommissie meent dat aanvullende maatregelen, zoals die welke staan vermeld in hoofdstuk 3 van de nota van bevindingen, kunnen helpen een voortgang op de doelen te realiseren in 2030 en 2050. De implementatie van de hierboven opgesomde moties geven een aanzet in die richting.

Aanbevelingen

Het handelingsperspectief van de gemeenteraden bij energietransitie kan worden verbeterd. Hiertoe doet de rekenkamercommissie vier aanbevelingen aan de gemeenteraad:

1. Monitor en stuur op realisatie van het aandeel hernieuwbare energie in de komende jaren.
2. Vraag het college van B&W om informatie over uitvoering van de door de gemeenteraad in moties vastgelegde klimaatregelen betreffende het verlagen van leges voor duurzame maatregelen en het aanscherpen van parkeernormen.
3. Geef daarnaast B&W de opdracht een visie te geven op overige aanvullende klimaatmaatregelen, die staan vermeld in hoofdstuk 3 van de nota van bevindingen.
4. Monitor en stuur op realisatie van de doelen voor energietransitie in 2030 en 2050.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens de Rekenkamercommissie Dongen, Goirle, Loon op Zand,

John Verhoeven
Voorzitter

Bijlagen:

1. Nota van bevindingen Energietransitie Dongen, Goirle en Loon op Zand
2. Rekenkamerbrief nr. 1 energietransitie (december 2018)